

Betreft: Gespreksnotitie – reflectie op *Elke Regio Telt* en de uitvoering namens de LVKK

Geachte voorzitter, leden van de commissie,

Bewoners maken een regio. Elke dag opnieuw. Zij wonen, werken en leven in de dorpen en wijken. Zij hebben zorg voor elkaar, maar ook over de toekomst van hun omgeving. Waar marktpartijen geen potentieel zien en de overheid het niet kan of wil organiseren, zijn het bewoners die samen voorzieningen in stand houden. Denk aan de jaarlijkse organisatie van duizenden dorpsfeesten door vrijwilligers. Die actieve bewoners komen samen in de dorps- en buurthuizen. Het centrum van de gemeenschap. En de bloeiplaats van nieuwe initiatieven.

De LVKK vertegenwoordigt ruim 4.000 dorpshuizen en dorpsorganisaties door heel Nederland. Wij en onze provinciale lidorganisaties staan hen dagelijks bij. Ik dank u dan ook voor deze uitnodiging. In deze gespreksnotitie reflecteer ik op de betekenis en uitvoering van *Elke Regio Telt*. Daarbij beschrijf ik wat er goed gaat en wat er beter kan. Ook doe ik enkele aanbevelingen.

De betekenis van *Elke Regio Telt*?

Het rapport *Elke Regio Telt* was voor ons herkenbaar en duidelijk. Het bood een heldere analyse van de ongelijke posities van regio's en erkenning voor de inzet van bewoners in die regio's. Terecht was er aandacht voor de gebrekkige investeringen vanuit de Rijksoverheid en de gevolgen hiervan voor bewoners. En voor hun krimpende vertrouwen in de overheid. Maar ook de nadruk op het belang van de vrijwillige inzet van al die bewoners in de regio voor de lokale leefbaarheid was herkenbaar.

De drie belangrijkste aanbevelingen ondersteunen wij dan ook van harte: 1) Herijk de beleids- en investeringslogica van het Rijk, 2) Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling en 3) Werk aan een vitale relatie tussen regio's en Rijksoverheid. *Elke Regio Telt* benadrukte daarbij juist de rol van bewoners. De volgende zin uit het rapport vat dit mooi samen: 'Waar overheden, regionale partijen en inwoners erin slagen om op een gelijkwaardige, sectoroverstijgende manier met elkaar samen te werken, pakt dit vaak verrassend goed uit.' Vanuit die gedachte heeft onze achterban vanaf het begin aangeboden om mee te werken aan de uitvoering van *Elke Regio Telt*. Zodat het echt iets gaat betekenen voor de leefbaarheid!

Wat er goed gaat in de uitvoering?

De Rijksoverheid is voortvarend van start gegaan met de uitvoering van *Elke Regio Telt*. Er werd een afdeling opgetuigd binnen het Ministerie van BZK. Een aantal ministeries gingen aan de slag met de vertaling naar de beleidspraktijk. Wij zien dit ook terug. De Mobiliteitsvisie (I&W) en de inzet van de afdeling Maatschappelijk Verantwoorde Transitie Landelijk Gebied (LVVN) zijn mooie voorbeelden. Met steun van het Ministerie van BZK werkt de LVKK aan *rural proofing*, het toetsen van landelijk beleid op de praktijk van het platteland en haar bewoners. Dit helpt de beleidslogica te verbeteren.

Wat betreft langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling kan het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) een eerste stap zijn. Daarmee ontwikkelt zich een methodiek om te investeren. Dit programma werkt ook aan een vitale relatie tussen de Rijksoverheid en overheden in de regio's van het NPVR. Bij de lancering van het NPVR heeft onze vereniging meegedacht over het betrekken van bewoners in de NPVR-regio's. Een beperkte eerste stap naar een vitale relatie.

Wat er beter kan in de uitvoering?

Ondanks positieve voorbeelden is er qua beleids- en investeringslogica nog veel te verbeteren. Zo zijn er nauwelijks Rijksbanen vanuit de Randstad naar andere regio's verplaatst. Ook is er nog bepaald geen sprake van substantiële programma's voor regionale ontwikkeling. Behalve procesgeld en heeft het NPVR géén middelen. Daardoor kunnen de toekomstplannen mogelijk niet worden uitgevoerd en dreigen bewoners opnieuw teleurgesteld te worden. Bovendien worden een aantal regio's waar de brede welvaart op zijn minst een uitdaging is niet meegenomen in het NPVR.

Mijn grootste zorg zit op de vitale relatie tussen Rijk en Regio. Een regio is meer dan een verzameling gemeenten. Bewoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven én overheden spelen er een rol. Alleen samen kunnen zij voor verbetering zorgen. *Elke Regio Telt* noemde de betrokkenheid van al deze partijen zelfs 'cruciaal'. Toch blijft de uitvoering van *Elke Regio Telt* vooral bij de overheid hangen. Gemeenten hebben de regie. Maar veel bewoners hebben ook weinig met die overheidslaag. Juist het betrekken van die bewoners kan en moet veel beter. De Kamerbrief *Meedoen in democratie en samenleving* biedt een opening om bewoners een gelijkwaardige positie te geven in de uitvoering van *Elke Regio Telt*. Tijd voor actie dus!

Aanbevelingen

Om de uitvoering van *Elke Regio Telt* te verbeteren, doe ik ten slotte drie aanbevelingen:

- 1) Zorg voor substantiële middelen voor het NPVR.** Maak de belofte van *Elke Regio Telt* ook waar.
- 2) Borg de betrokkenheid van alle partijen bij de uitvoering in de NPVR-regio's.** In de NPVR-regio's zien wij dat gemeenten het moeilijk vinden om de regie te delen met bewoners. Daarom is het nodig dat de Tweede Kamer kaders stelt. De regio moet de regie houden, maar daarbij niet alleen bestaan uit overheden, maar ook uit bewoners, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
- 3) Stel een bewonerstrekkers aan in iedere NPVR-regio.** Voor het Rijk en lokale overheden is in iedere NPVR-regio een 'trekker' benoemt om het proces te bespoedigen. Dit moet ook gebeuren voor bewoners. Een bewonerstrekker, iemand met het vertrouwen van lokale bewonersgroepen, kan hen voortdurend betrekken bij de uitvoeringsagenda. Ook jongeren en nieuwe initiatieven kunnen zo aansluiting vinden. Daarmee wordt echt gebouwd aan een langdurige vitale relatie.

Met vriendelijke groet,

Mieke Damsma
Voorzitter LVKK

